

PRILOG 3.4

KOEFICIJENTI ZA PRORAČUN KRIVINE ELEMENATA PRAVOUGAONOG PRESEKA IZLOŽENOG SLOŽENOM SAVIJANJU

Koeficijenti za proračun krivine elemenata pravougaonog preseka izloženog složenom savijanju prikazani na dijagramima (Prilog 3.4.1 do 3.4.80) uvode uticaj armature, tečenja i skupljanja betona na deformaciju armiranobetonskih elemenata i pružaju mogućnost za brz i jednostavan proračun. Vrednost koeficijenata prikazanih na dijagramima je u funkciji koeficijenta armiranja zategnutom armaturom pomnoženog odnosom modula elastičnosti armature i betona (nA_{st}/bh).

Proračun koeficijenata, krivina i ugiba izvršen je prema modelu datom u Priručniku, poglavlje IV 2 b, član 117.

PRORAČUN KOEFICIJENATA

Koeficijenti k_a^I i k_a^{II} uvode uticaj armature u proračun deformacije preseka za stanje I i stanje II:

$$k_a^I = \frac{J_b}{J_i^I} \quad (3.4/1)$$

$$k_a^{II} = \frac{J_b}{J_i^{II}} \quad (3.4/2)$$

Koeficijenti k_φ^I i k_φ^{II} uvode uticaj tečenja betona u proračun deformacije preseka za stanje I i stanje II:

$$k_\varphi^I = 1 - \frac{n^*}{J_i^{*I}} [J_a + A_a (y_{a2} - y_{i2}^I) (y_{a2} - y_{i2}^{*I})] \quad (3.4/3)$$

$$k_\varphi^{II} = 1 - \frac{n^*}{J_i^{*II}} [J_a + A_a (y_{a2} - y_{i2}^{II}) (y_{a2} - y_{i2}^{*II})] \quad (3.4/4)$$

Koeficijenti k_s^I i k_s^{II} uvode uticaj skupljanja betona u proračun deformacije preseka za stanje I i stanje II:

$$k_s^I = \frac{n^*}{J_i^{*I}} A_a d (y_{a2} - y_{i2}^{*I}) \quad (3.4/5)$$

$$k_s^{II} = \frac{n^*}{J_i^{*II}} A_a d (y_{a2} - y_{i2}^{*II}) \quad (3.4/6)$$

RELEVANTNI PARAMETRI OD KOJIH ZAVISE KOEFIČIJENTI ZA PRORAČUN KRIVINE

Parametri od kojih zavise koeficijenti za proračun krivine su α_1 i α_2 (određuju položaj zategnute i pritisnute armature od ivice betona), odnos površina pritisnute i zategnute armature i proizvod koeficijenta starenja i koeficijenta tečenja betona $\chi(t, t_0) \varphi(t, t_0)$.

Koeficijent k_a^{II} ne zavisi od odnosa površina pritisnute i zategnute armature.

Koeficijenti za proračun krivine za stanje I više zavise od α_1 nego od α_2 , pa su dijagrami na kojima su prikazani ovi koeficijenti urađeni za sledeće vrednosti α_1 : 0.05, 0.10, 0.15 i 0.20, i $\alpha_2 = 0.10$. Dijagrami se mogu koristiti za sve vrednosti α_2 izmedju 0.05 i 0.20, pri čemu učinjenja greška ne prelazi 15%. Za koeficijent k_s^I uticaj α_2 je nešto veći, pa su dijagrami za ovaj koeficijent urađeni za vrednosti $\alpha_2 = 0.075$ (koristi se za α_2 izmedju 0.05 i 0.10) i $\alpha_2 = 0.175$ (koristi se za α_2 izmedju 0.15 i 0.20).

Koeficijenti za proračun krivine za stanje II više zavise od α_2 nego od α_1 , pa su dijagrami na kojima su prikazani ovi koeficijenti urađeni za sledeće vrednosti α_2 : 0.05, 0.10, 0.15 i 0.20, i $\alpha_1 = 0.10$. Zaključci o zavisnosti ovih koeficijenata od α_1 su analogni zaključcima o zavisnosti koeficijenata za proračun krivine za stanje I od α_2 .

Dijagrami za koeficijente k_φ i k_s urađeni su za tri vrednosti proizvoda koeficijenta starenja i koeficijenta tečenja betona $\chi(t, t_0) \varphi(t, t_0)$: 1.00, 2.00 i 3.00.

PRORAČUN KRIVINA I UGIBA

Krivina betonskog preseka za $t=0$ usled momenta savijanja M:

$$\kappa_b = \frac{M}{E_b(t_0) J_b} \quad (3.4/7)$$

Krivine usled momenta savijanja M i normalne sile N u vremenu $t=0$:

$$\kappa_M^I(t_0) = k_a^I \kappa_b \quad (3.4/8)$$

$$\kappa_N^{II}(t_0) = k_a^{II} \kappa_b \quad (3.4/9)$$

$$\kappa_N^{II}(t_0) = -(k_a^{II} - k_a^I) \frac{M_0}{E_b(t_0) J_b} \quad (3.4/10)$$

Krivine usled momenta savijanja M i normalne sile N u vremenu $t=\infty$:

$$\kappa_M^I(t) = k_a^I [1 + k_\varphi^I(\varphi(t, t_0))] \kappa_b + k_s^I \frac{\epsilon_s(t, t_0)}{d} \quad (3.4/11)$$

$$\kappa_M^{II}(t) = k_a^{II} [1 + k_\varphi^{II}(\varphi(t, t_0))] \kappa_b + k_s^{II} \frac{e_s(t, t_0)}{d} \quad (3.4/12)$$

$$\kappa_N^{II}(t) = - [k_a^{II} [1 + k_\varphi^{II}(\varphi(t, t_0))] - k_a^I [1 + k_\varphi^I(\varphi(t, t_0))]] \frac{M_0}{E_b(t_0) J_b} \quad (3.4/13)$$

gde je moment M_0 :

$$M_0 = \frac{N(y_{i2}^I - y_{i2}^{II})}{1 - k_a^I / k_a^{II}} \quad (3.4/14)$$

Ako se vrši proračun ugiba po Bilinearnoj metodi, onda je ugib u vremenu t:

$$v_M^I(t) = k_a^I [1 + k_\varphi^I(\varphi(t, t_0))] v_b + k_s^I \delta_s \frac{1^2}{8d} e_s(t, t_0) \quad (3.4/15)$$

$$v_M^{II}(t) = k_a^{II} [1 + k_\varphi^{II}(\varphi(t, t_0))] v_b + k_s^{II} \delta_s \frac{1^2}{8d} e_s(t, t_0) \quad (3.4/16)$$

gde je v_b ugib betonskog preseka u vremenu $t=0$, a δ_s koeficijent koji zavisi od statičkog sistema (Prilog 3.6).

Za ovako izračunate krivine ili ugibe za stanja I i II mogu se izračunati i srednja krivina ili ugib.

UTICAJ SKUPLJANJA BETONA NA UGIB

Skupljanje betona može značajno da utiče na veličinu deformacije armiranobetonskih elemenata. U primerima 1 do 8 prikazane su razlike ugiba armiranobetonske proste grede raspona 6.0m za dva slučaja armiranja: (dvostruko, primeri 1 do 5) i jednostruko (primeri 6 do 8), za različite nivoe opterećenja.

Eb= 31.5MPa	Ea=200.0MPa	HI=0.8	FI=2.5
Aa1=11.36cm ²	Aa2= 5.68cm ²	a1=5.00cm	a2=5.00cm
-> primer 1			
b= 30.0cm	d= 50.0cm	l= 6.00m	g=20.00kN/m
STANJE II			
vo= 7.66mm		vt= 13.28mm	
epss= 0.340		vts= 15.69mm	
		del= 18.2%	

-> primer 2

b= 30.0cm   d= 50.0cm   l= 6.00m   g=15.00kN/m

STANJE II

vo= 4.92mm

vt= 9.64mm

epss= 0.340

vts= 11.89mm

del= 23.4%

-> primer 3

b= 30.0cm   d= 50.0cm   l= 6.00m   g=10.00kN/m

STANJE II

vo= 2.17mm

vt= 6.00mm

epss= 0.340

vts= 7.94mm

del= 32.4%

-> primer 4

b= 15.0cm   d= 50.0cm   l= 6.00m   g= 6.00kN/m

STANJE II

vo= 2.30mm

vt= 5.90mm

epss= 0.340

vts= 9.27mm

del= 57.2%

-> primer 5

b= 15.0cm   d= 50.0cm   l= 6.00m   g= 4.00kN/m

STANJE I

vo= 1.17mm

vt= 3.30mm

epss= 0.340

vts= 5.60mm

del= 69.6%

Eb= 31.5MPa

Ea=200.0MPa

HI=0.8

FI=2.5

Aa1=11.36cm²

Aa2= 0.00cm²

a1=5.00cm

a2=5.00cm

-> primer 6

b= 15.0cm   d= 70.0cm   l= 6.00m   g=30.00kN/m

STANJE II

vo= 7.12mm

vt= 12.68mm

epss= 0.340

vts= 15.21mm

del= 20.0%

-> primer 7

b= 15.0cm   d= 70.0cm   l= 6.00m   g=20.00kN/m

STANJE II

vo= 4.24mm

vt= 8.27mm

epss= 0.340

vts= 10.71mm

del= 29.5%

-> primer 8

b= 15.0cm

d= 70.0cm

l= 6.00m

g=10.00kN/m

STANJE II

vo= 1.36mm

vt= 3.86mm

epss= 0.340

vts= 6.02mm

del= 55.8%

U primerima je sa epss označena vrednost skupljanja u promilima, a sa del je označeno povećanje ugiba armiranobetonske grede usled uticaja skupljanja betona.

Udeo skupljanja betona na ukupnu deformaciju armirano betonskog elementa obrnuto je srazmeran nivou opterećenja. Za slabo opterećene elemente skupljanje betona povećava ugib armirano betonske grede i preko 50% (primer 5, 69,6%). Povećanje ugiba od skupljanja je značajnije za jednostruko armirane preseke (primeri 1 i 7) za iste nivoe opterećenja. Za uobičajeno napregnut presek (primer 2 i 7) povećanje ugiba se kreće između 20 i 30%.

Na osnovu prethodnog razmatranja može se zaključiti da se u slučajevima kada je potreban tačniji proračun ugiba elemenata konstrukcije uticaj skupljanja betona ne može zanemariti. Ovakav zaključak dobija na značaju ako se radi o konstrukcijama čiji se elementi betoniraju na licu mesta i opterećuju pri malim starostima betona.

PRIMER PRORAČUNA UGIBA

Primer predstavlja nastavak primera 117/1 iz Priručnika uvodjenjem uticaja skupljanja betona.

Ugibi za stanje I i II (bez uticaja skupljanja betona):

$$v_i^I(t=\infty) = 6.28 \text{ mm}$$

$$v_i^{II}(t=\infty) = 10.91 \text{ mm}$$

Koeficijenti k_s za stanje I i II:

$$k_s^I = \frac{19.05}{439830} 17.04 \times 50 (31.67 - 26.19) = 0.202$$

(Ako se vrednost očitava sa dijagrama dobija se $k_s^I = 0.195$)

$$k_s^{II} = \frac{19.05}{232144} 17.04 \times 50 (31.67 - 18.18) = 0.943$$

(Ako se vrednost očitava sa dijagrama dobija se $k_s^{II} = 0.94$)

Usvaja se konačna vrednost skupljanja betona (Pravilnik, tabela 57/1, $v_l = 70\%$, $d_m = 20\text{cm}$) $\epsilon_s = 0.34$ promila.

Za prostu gredu koeficijent $\delta_s = 1$, pa su ugibi za stanje I i II:

$$v_i^I(t=\infty) = 6.28 \times 10^{-3} + .202 \times \frac{6.0^2}{8 \times 0.50} 0.34 \times 10^{-3} = 6.90 \times 10^{-3} \text{m} = 6.9 \text{mm}$$

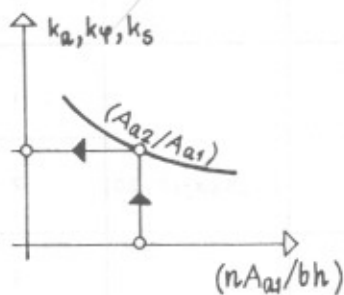
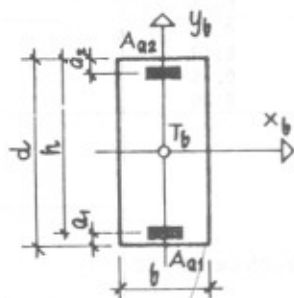
$$v_i^{II}(t=\infty) = 10.91 \times 10^{-3} + .943 \times \frac{6.0^2}{8 \times 0.50} 0.34 \times 10^{-3} = 0.0138 \text{m} = 13.8 \text{mm}$$

Srednji ugib za vreme $t=\infty$:

$$v(t=\infty) = (1 - 0.722) 6.9 + 0.722 \times 13.8 = 11.9 \text{mm}$$

PRIOLOG	KOEFICIJENT	α_1	α_2	X φ
3.4.1	k_a^I	0,05	$\leq 0,2$	-
3.4.2		0,10		
3.4.3		0,15		
3.4.4		0,20		
3.4.5	k_a^II	0,05	$\leq 0,2$	-
3.4.6		0,10		
3.4.7		0,15		
3.4.8		0,20		
3.4.9	k_φ^I	0,05	$\leq 0,2$	1
3.4.10		0,10		
3.4.11		0,15		
3.4.12		0,20		
3.4.13		0,05		2
3.4.14		0,10		
3.4.15		0,15		
3.4.16		0,20		
3.4.17		0,05		3
3.4.18		0,10		
3.4.19		0,15		
3.4.20		0,20		
3.4.21	k_φ^II	$\leq 0,2$	0,05	1
3.4.22			0,10	
3.4.23			0,15	
3.4.24			0,20	
3.4.25			0,05	2
3.4.26			0,10	
3.4.27			0,15	
3.4.28			0,20	
3.4.29			0,05	3
3.4.30			0,10	
3.4.31			0,15	
3.4.32			0,20	
3.4.33	k_s^I	0,05	$0,05 \leq \alpha_2 \leq 0,10$	1
3.4.34		0,10		
3.4.35		0,15		
3.4.36		0,20		
3.4.37		0,05		2
3.4.38		0,10		
3.4.39		0,15		
3.4.40		0,20		
3.4.41		0,05		3
3.4.42		0,10		
3.4.43		0,15		
3.4.44		0,20		
3.4.45	k_s^II	0,05	$0,15 \leq \alpha_2 \leq 0,20$	1
3.4.46		0,10		
3.4.47		0,15		
3.4.48		0,20		
3.4.49		0,05		2
3.4.50		0,10		
3.4.51		0,15		
3.4.52		0,20		
3.4.53		0,05		3
3.4.54		0,10		
3.4.55		0,15		
3.4.56		0,20		

PRILOG	KOEFICIJENT	α_1	α_2	$X \ \varphi$	
3.4.57	k_S^{II}	$0.05 \leq \alpha_1 \leq 0.10$	0,05	1	
3.4.58			0,10		
3.4.59			0,15		
3.4.60			0,20		
3.4.61			0,05		
3.4.62			0,10		
3.4.63		0,15	2		
3.4.64		0,20			
3.4.65		0,05			
3.4.66		0,10	3		
3.4.67		0,15			
3.4.68		0,20			
3.4.69		$0.15 \leq \alpha_1 \leq 0.20$	0,05	0,05	1
3.4.70				0,10	
3.4.71				0,15	
3.4.72				0,20	
3.4.73	0,05		2		
3.4.74	0,10				
3.4.75	0,15				
3.4.76	0,20		3		
3.4.77	0,05				
3.4.78	0,10				
3.4.79	0,15				
3.4.80	0,20				

$$\alpha_1 = a_1/d$$

$$\alpha_2 = a_2/d$$

$$[X(t, t_0) \ \varphi(t, t_0)], \text{ za } k_\varphi \text{ i } k_S$$

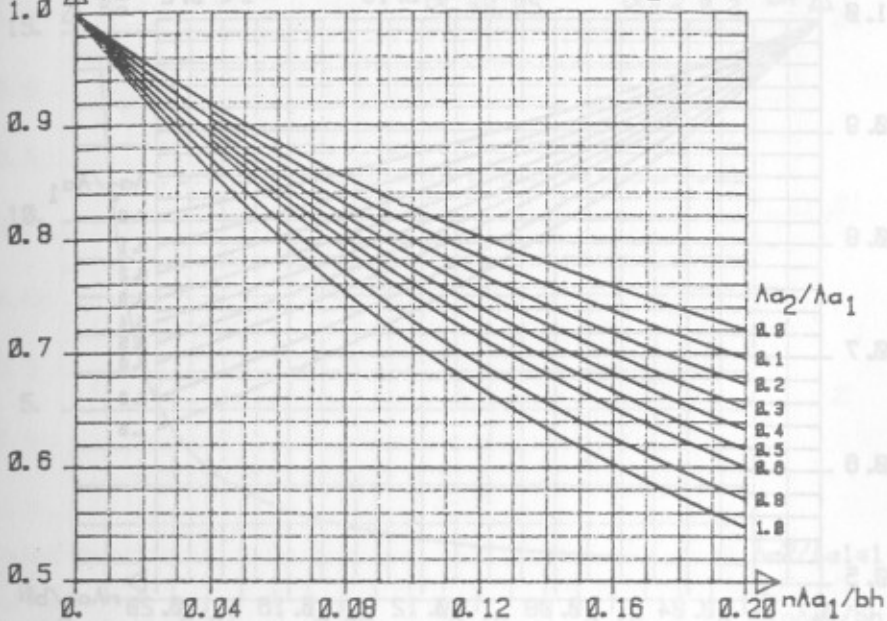

3.4.1

Δk_a^I

$\alpha_1 = 0.05$

$\alpha_2 \leq 0.2$

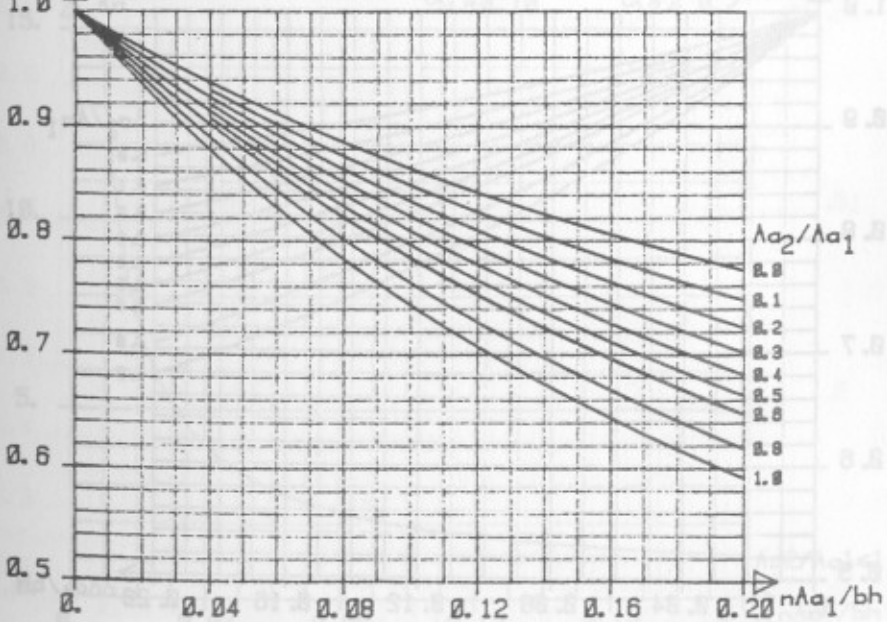

3.4.2

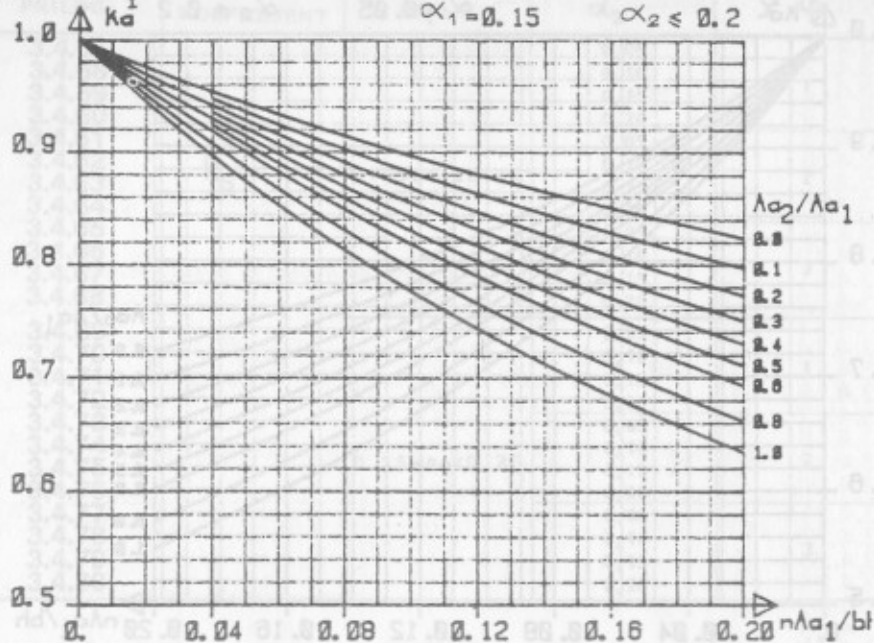
Δk_a^I

$\alpha_1 = 0.10$

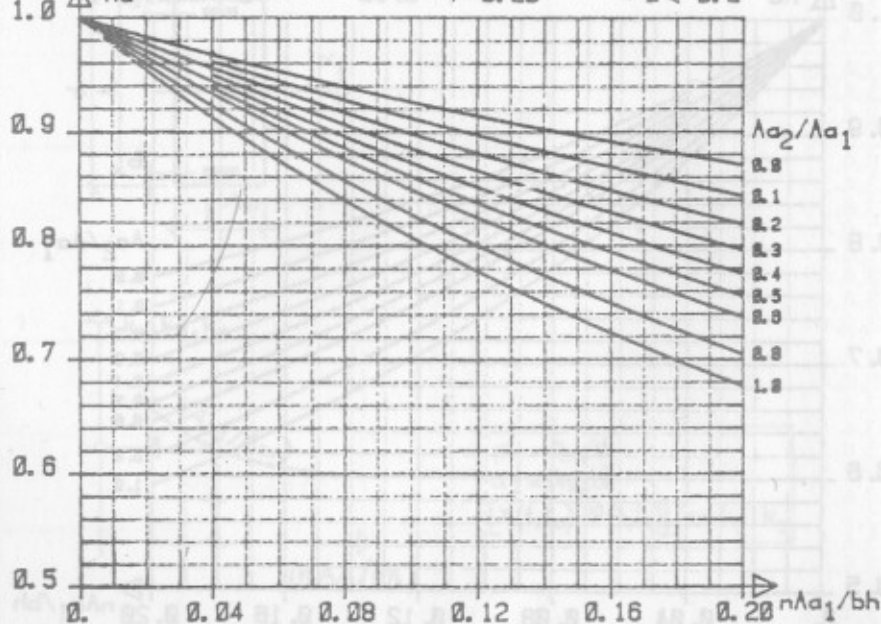
$\alpha_2 \leq 0.2$

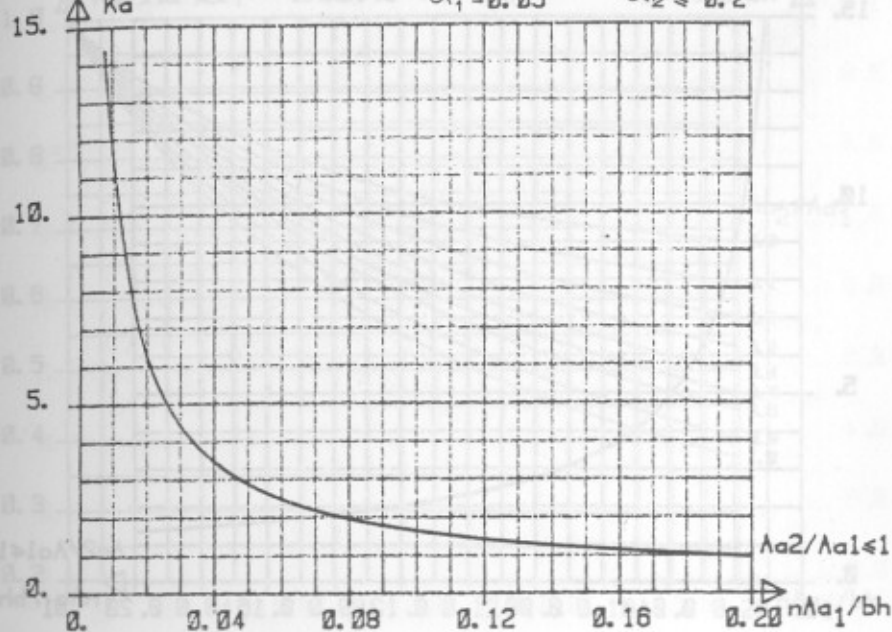
3.4.3

 Δk_a^I $\alpha_1 = 0.15$ $\alpha_2 \leq 0.2$

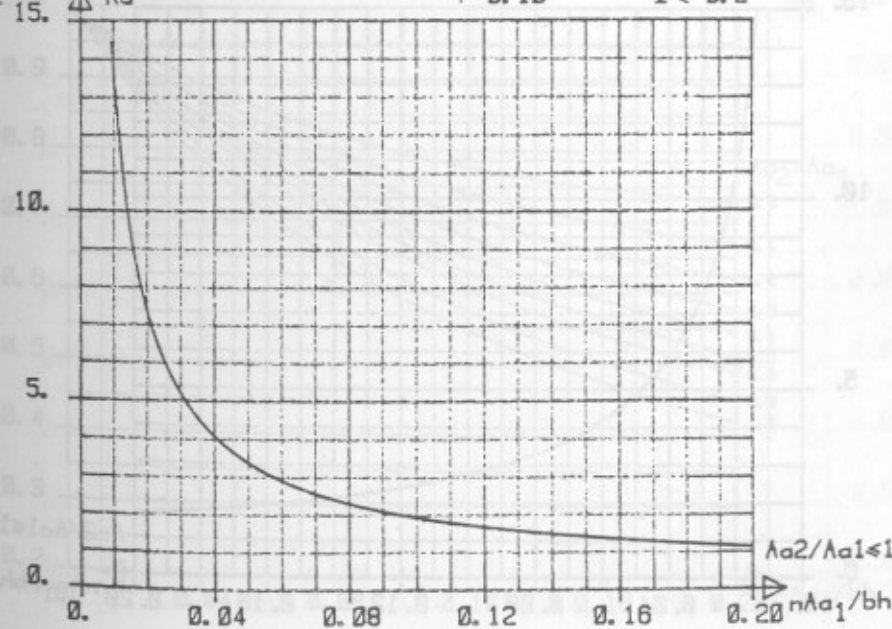
3.4.4

 Δk_a^I $\alpha_1 = 0.20$ $\alpha_2 \leq 0.2$

3.4.5

 Δk_a^{II} $\alpha_1 = 0.05$ $\alpha_2 \leq 0.2$

3.4.6

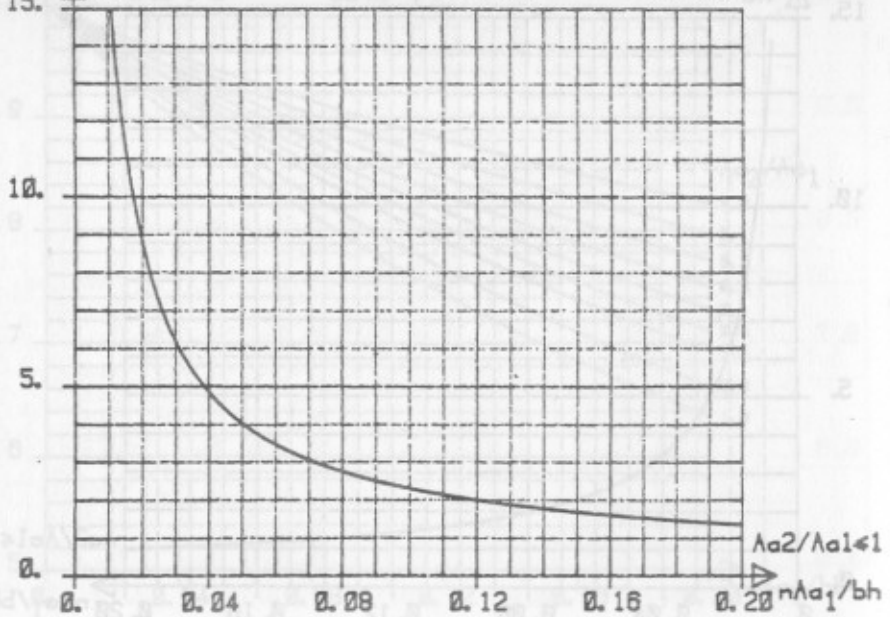
 Δk_a^{II} $\alpha_1 = 0.10$ $\alpha_2 \leq 0.2$

3.4.7

$\Delta k_{\alpha}^{\text{II}}$

$\alpha_1 = 0.15$

$\alpha_2 \leq 0.2$

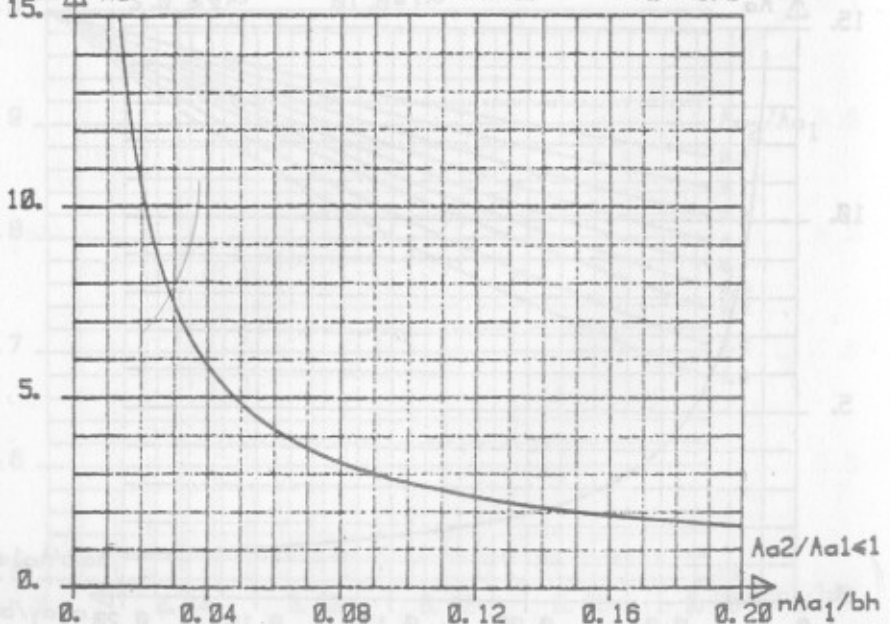

3.4.8

$\Delta k_{\alpha}^{\text{II}}$

$\alpha_1 = 0.20$

$\alpha_2 \leq 0.2$

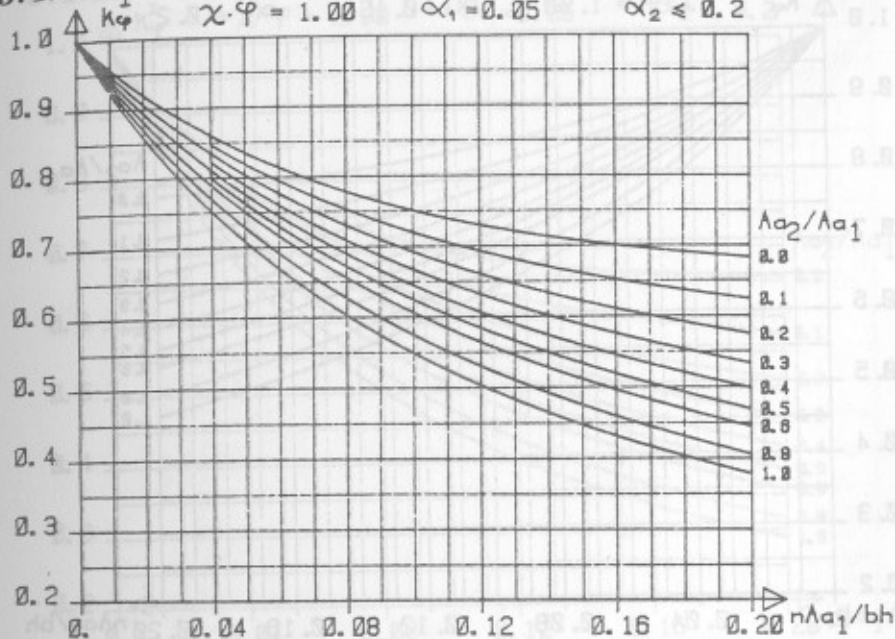
3.4.9

 Δk_{φ}^I

$\chi \cdot \varphi = 1.00$

$\alpha_1 = 0.05$

$\alpha_2 \leq 0.2$

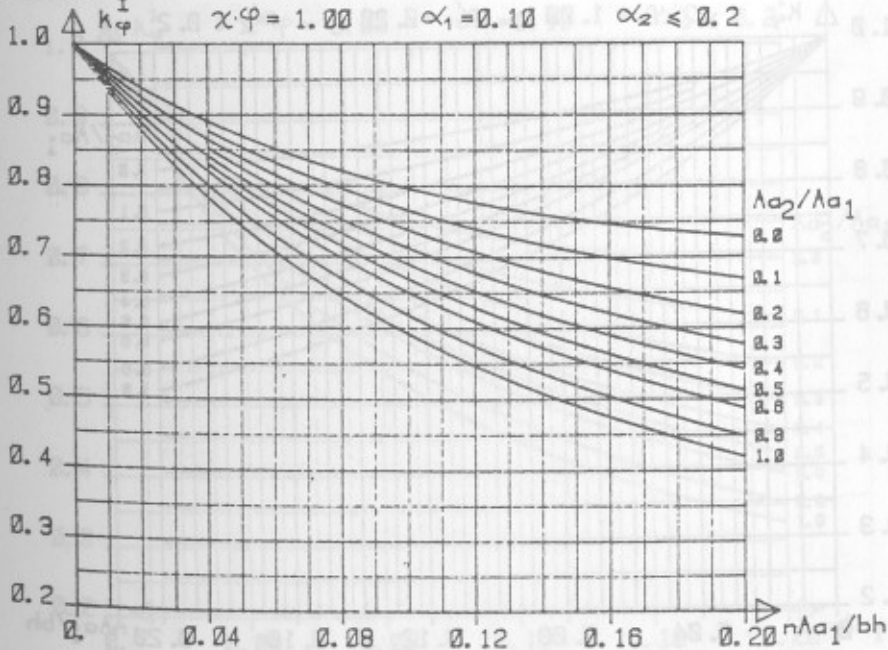
3.4.10

 Δk_{φ}^I

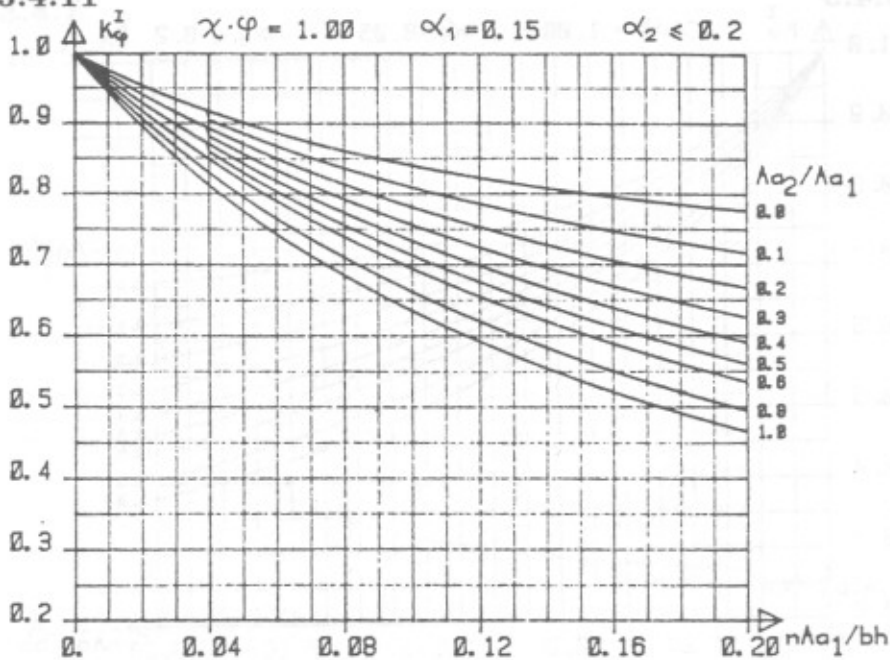
$\chi \cdot \varphi = 1.00$

$\alpha_1 = 0.10$

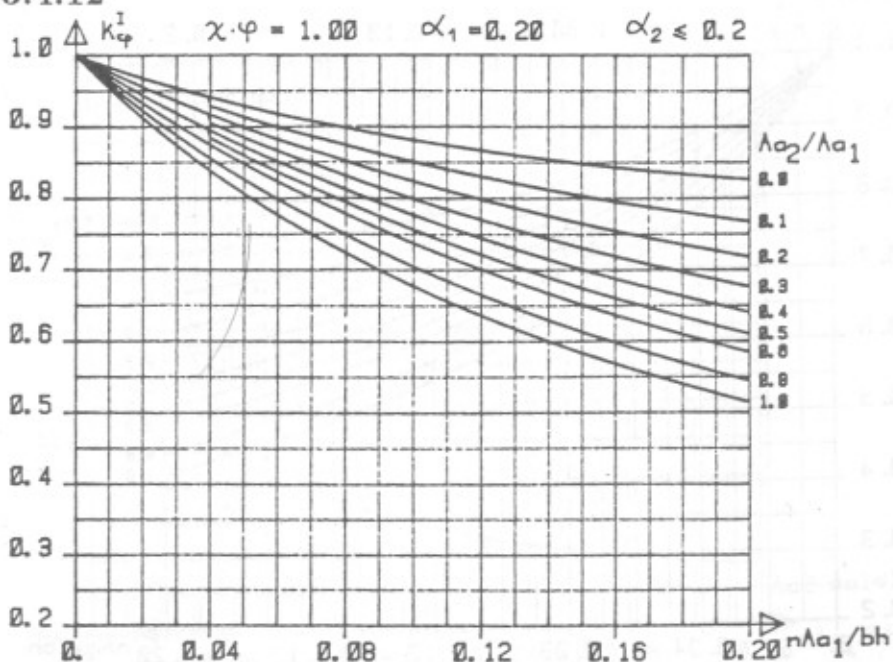
$\alpha_2 \leq 0.2$

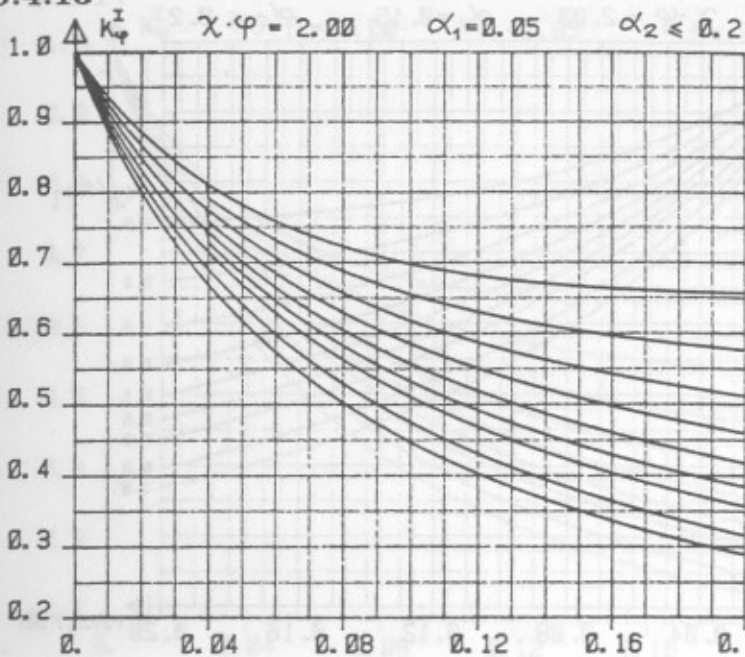
3.4.11

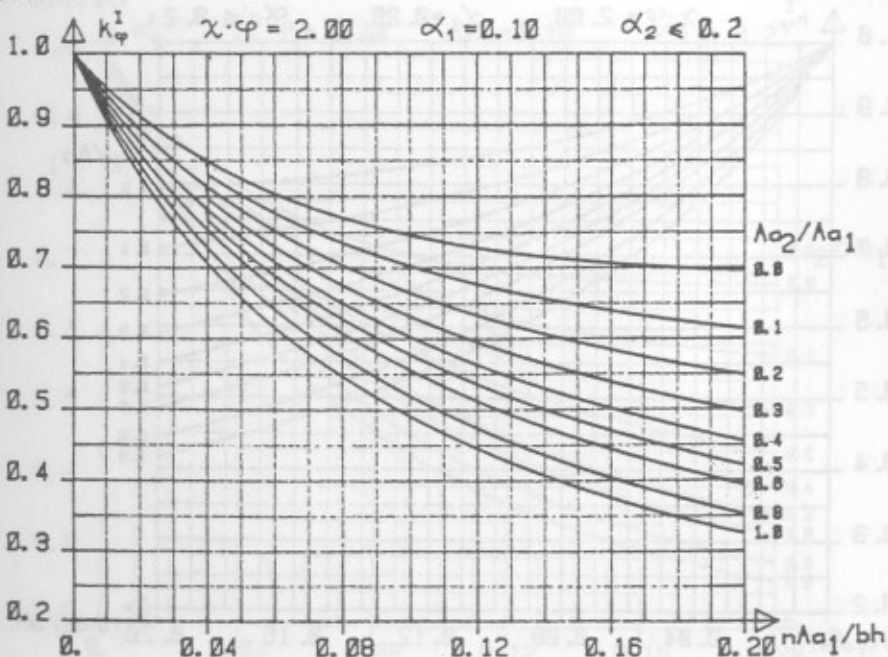
3.4.12

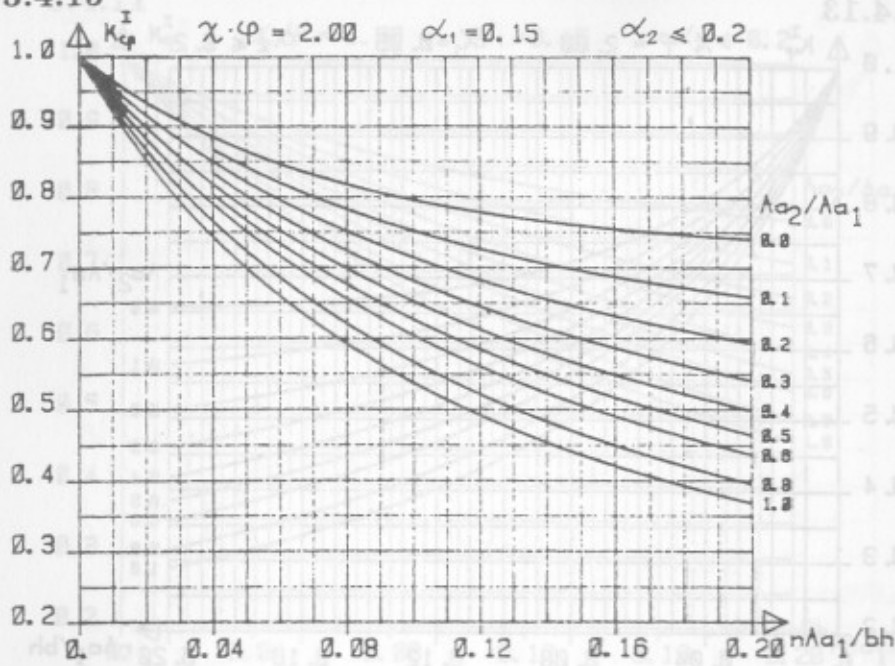
3.4.13

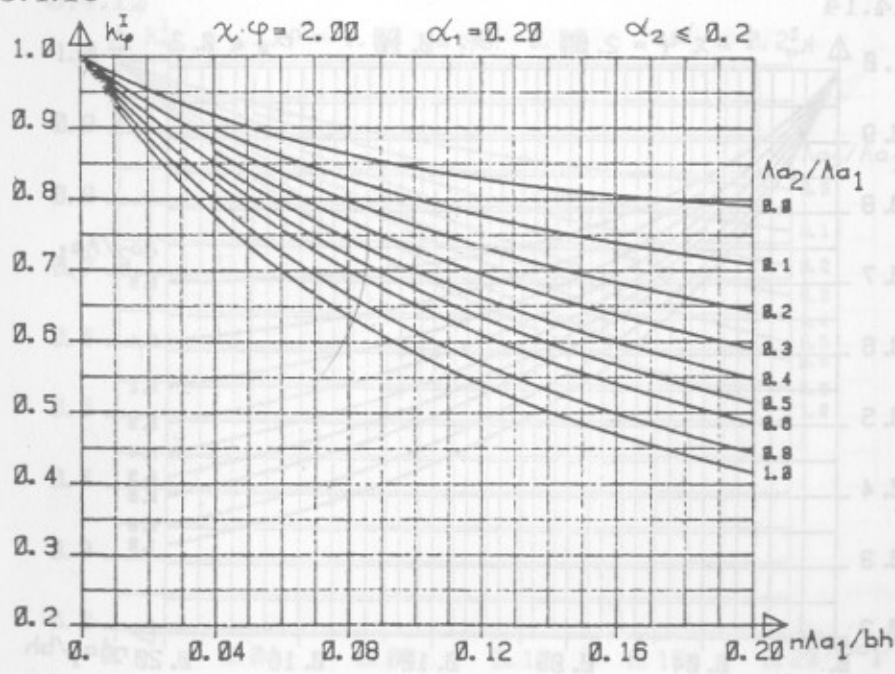
3.4.14

3.4.15

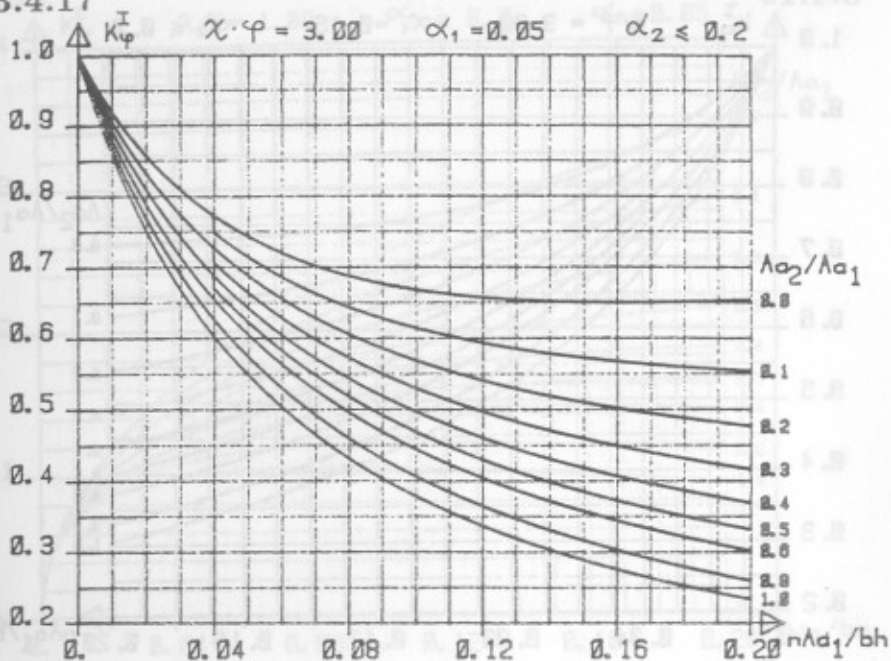

3.4.16

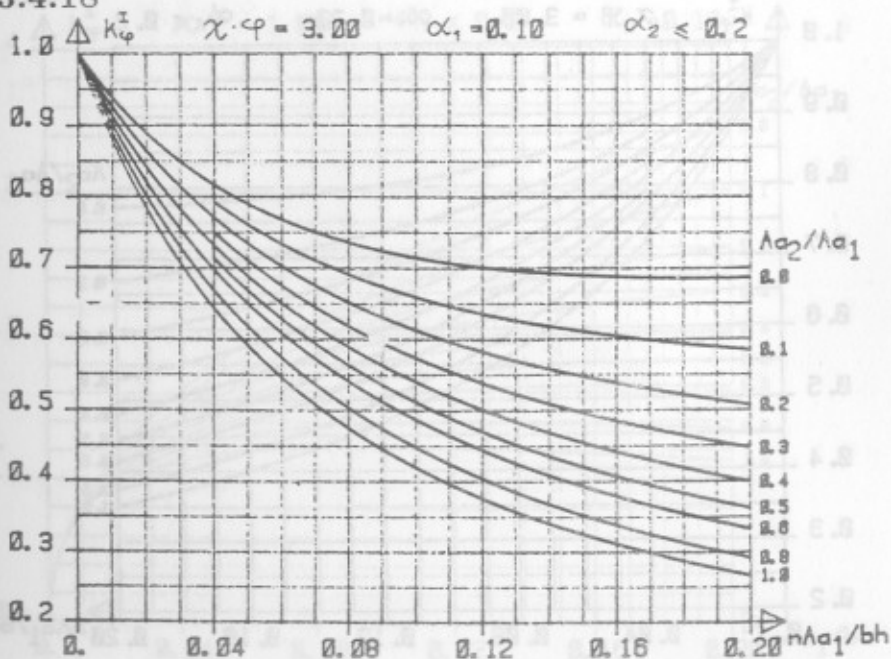

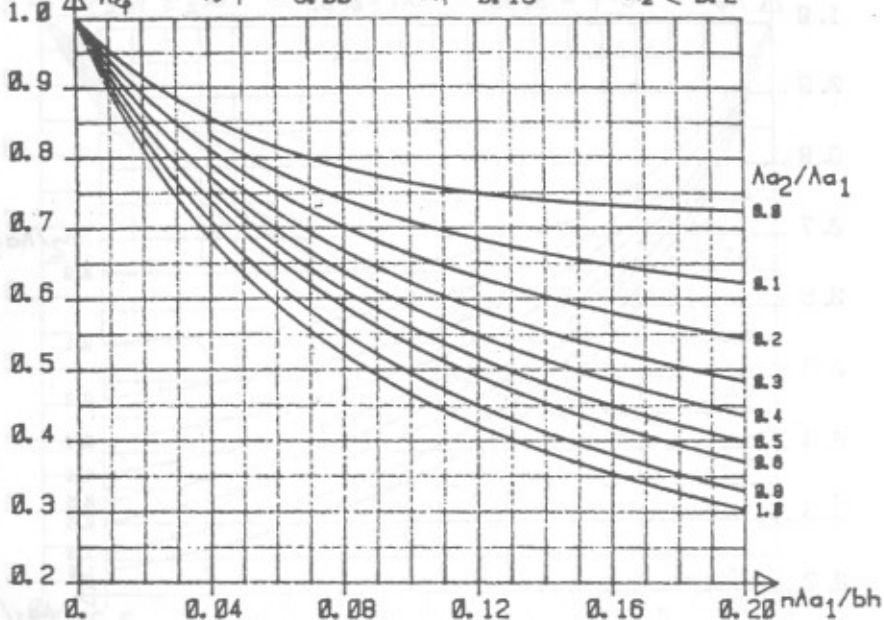
3.4.17

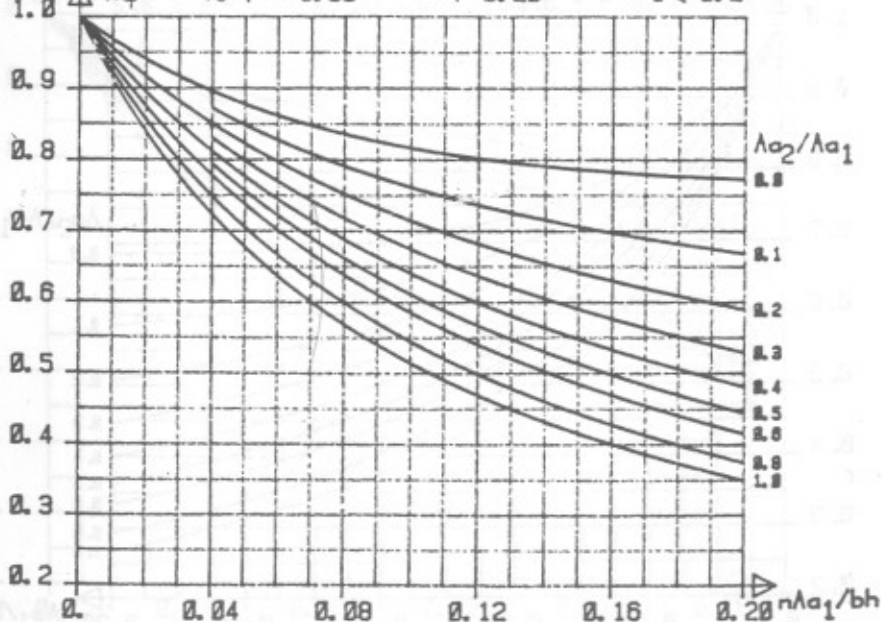
3.4.18

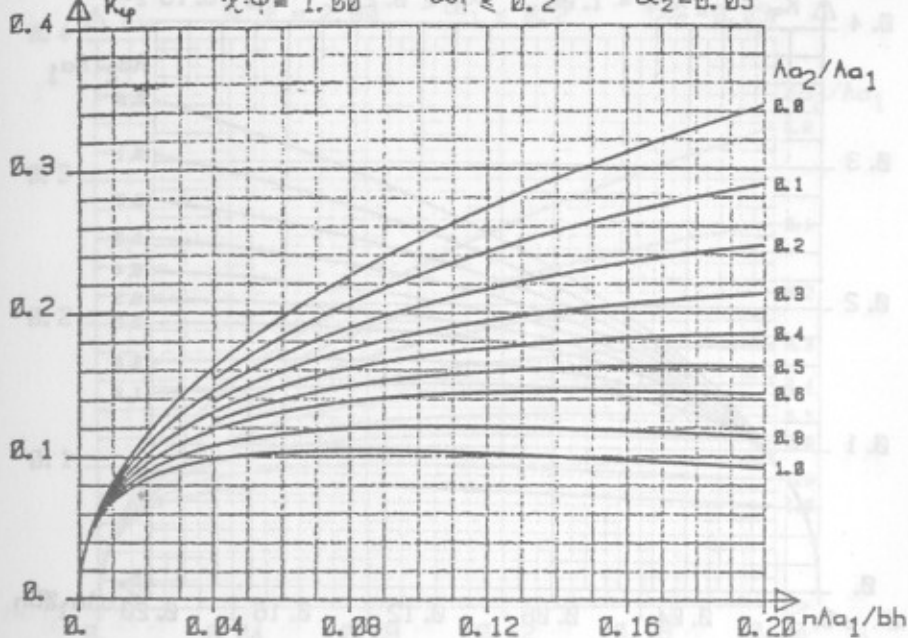
3.4.19

 Δk_{φ}^I $\chi \cdot \varphi = 3.00$ $\alpha_1 = 0.15$ $\alpha_2 \leq 0.2$

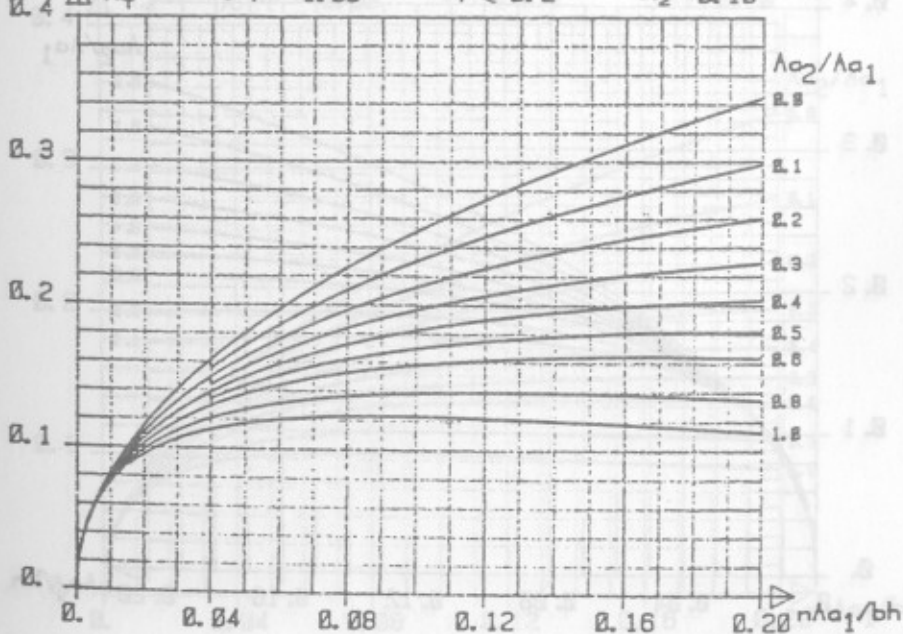
3.4.20

 Δk_{φ}^I $\chi \cdot \varphi = 3.00$ $\alpha_1 = 0.20$ $\alpha_2 \leq 0.2$

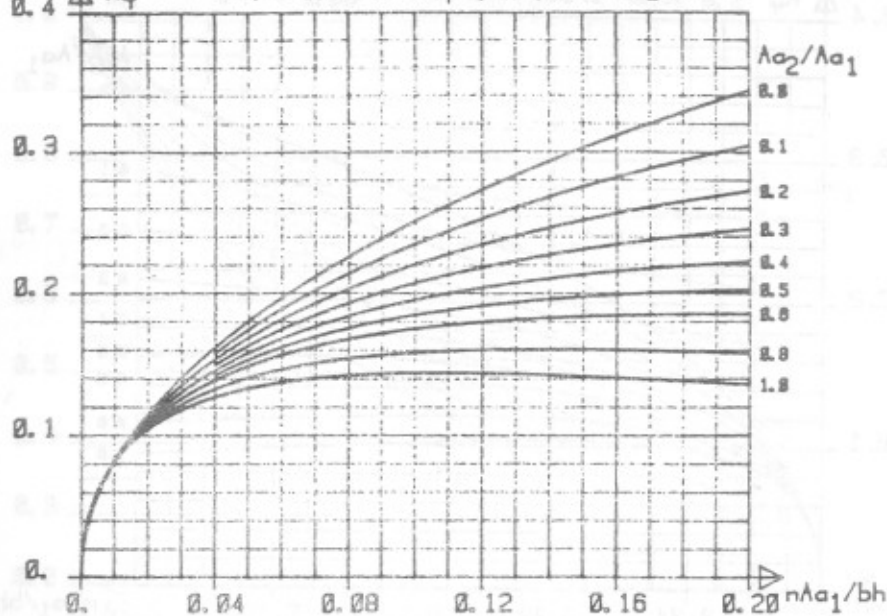
3.4.21

 Δk_{φ}^I $\chi \cdot \varphi = 1.00$ $\alpha_1 \leq 0.2$ $\alpha_2 = 0.05$

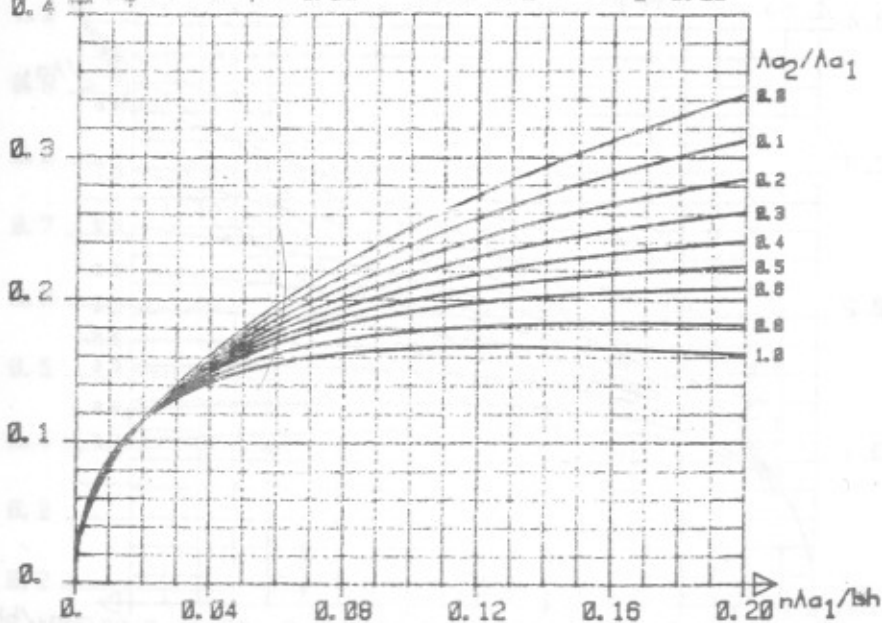
3.4.22

 Δk_{φ}^I $\chi \cdot \varphi = 1.00$ $\alpha_1 \leq 0.2$ $\alpha_2 = 0.10$

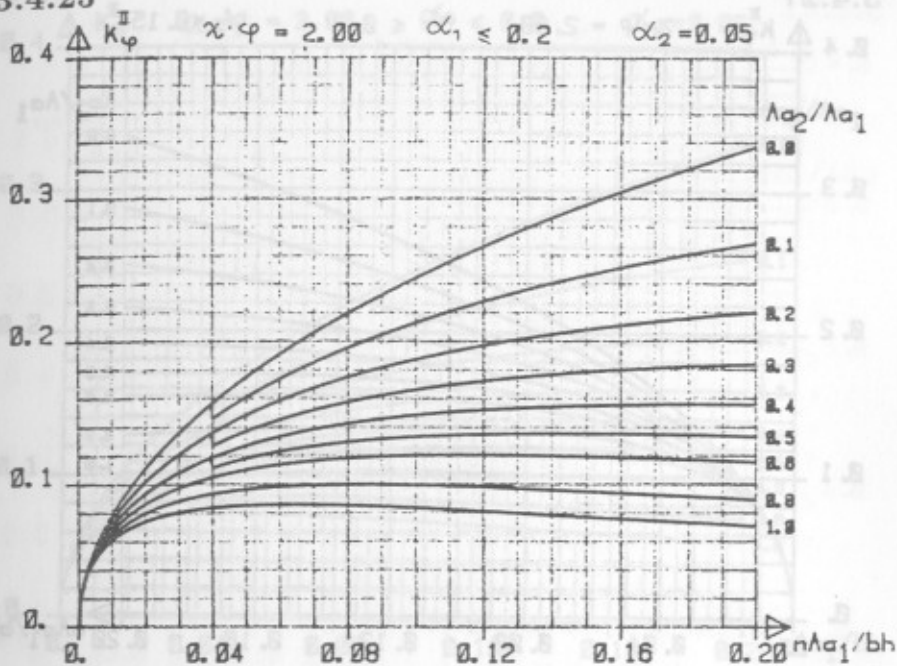
3.4.23

 Δk_{cp}^I $\gamma \cdot \varphi = 1.00$ $\alpha_1 \leq 0.2$ $\alpha_2 = 0.15$

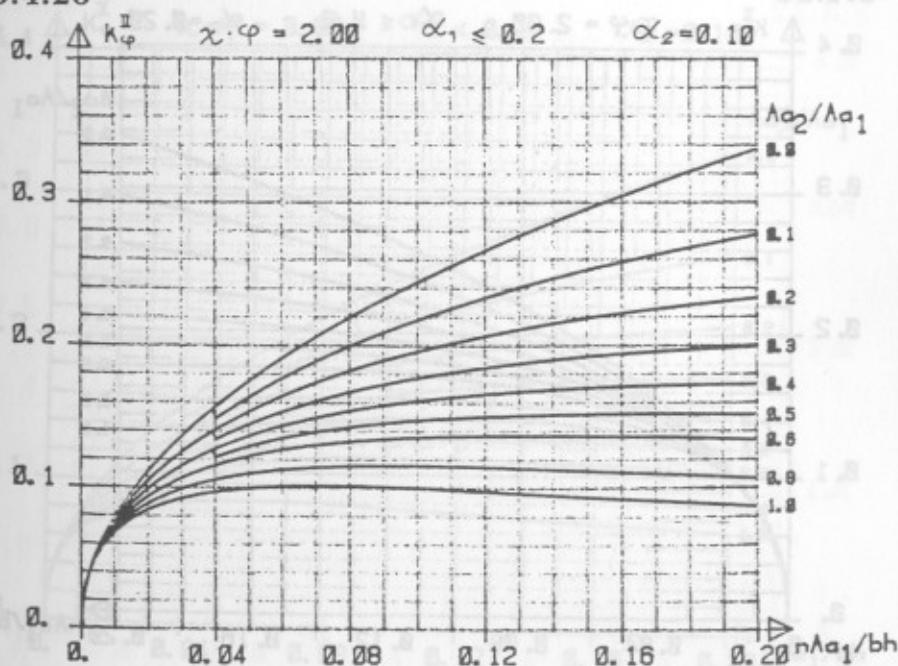
3.4.24

 Δk_{cp}^{II} $\gamma \cdot \varphi = 1.00$ $\alpha_1 \leq 0.2$ $\alpha_2 = 0.20$

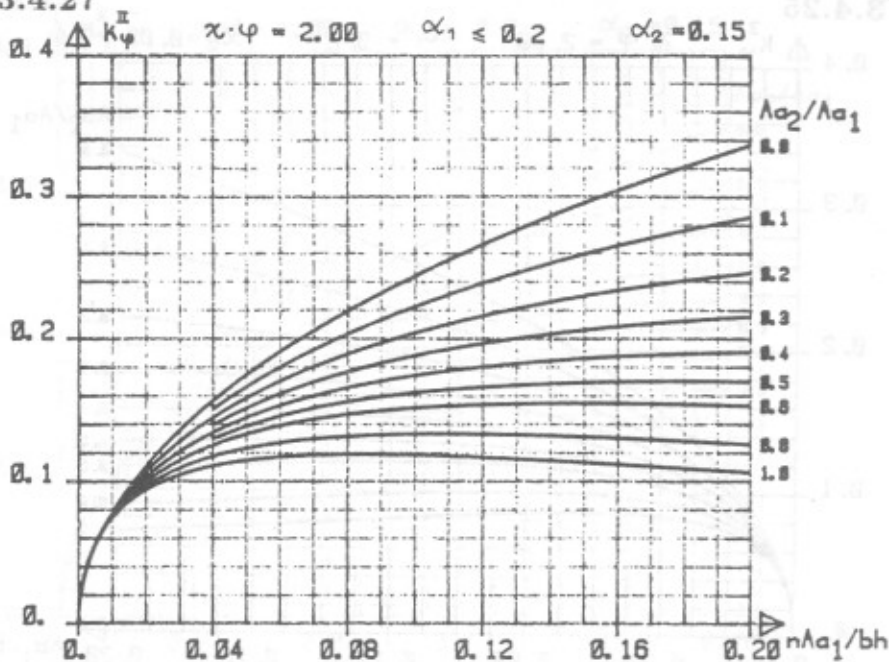
3.4.25

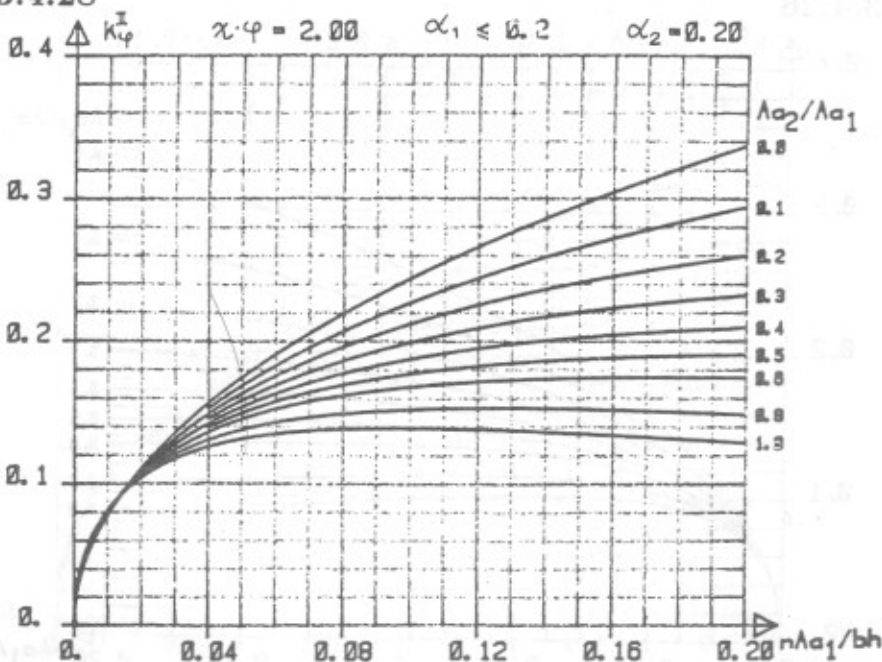
3.4.26

3.4.27

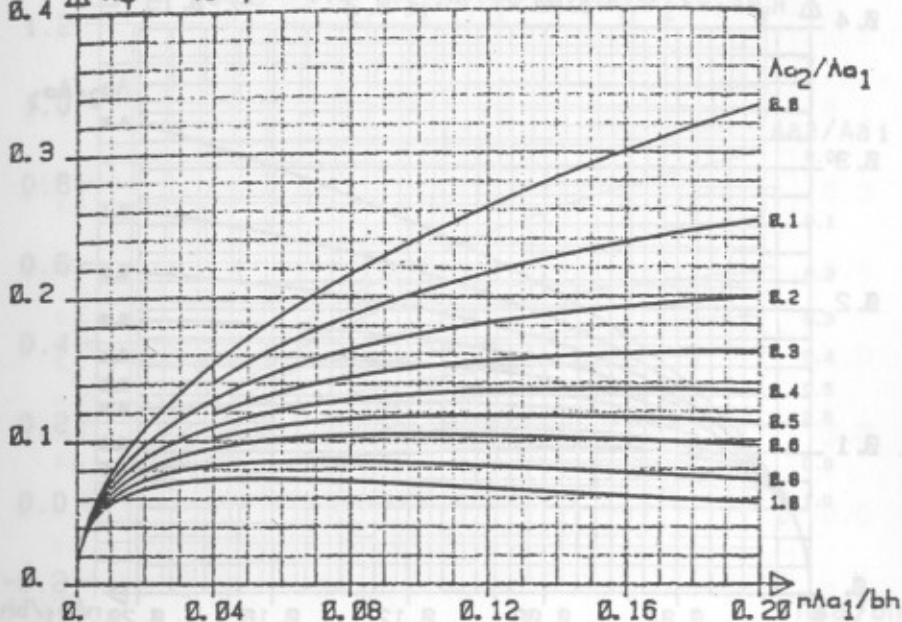

3.4.28

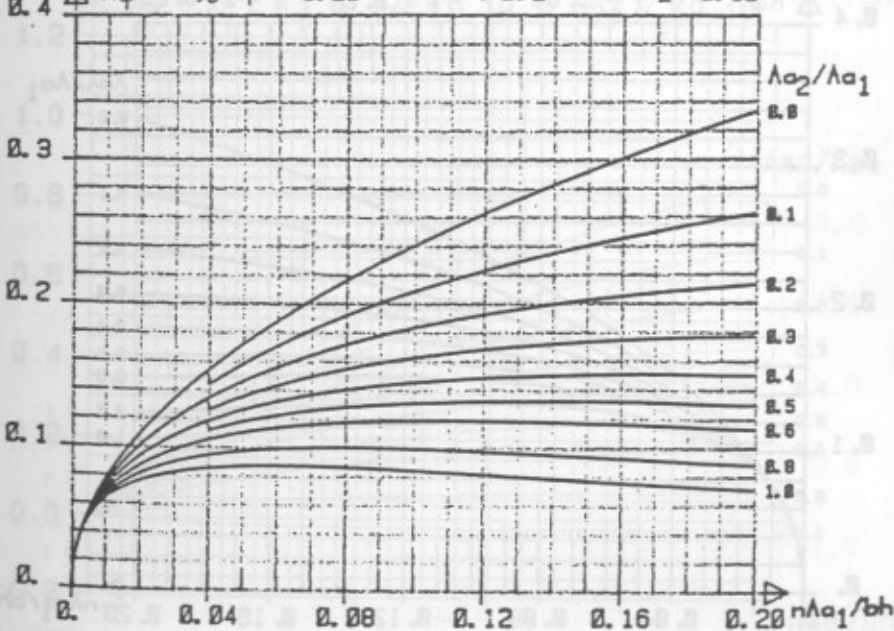
3.4.29

ΔK_{φ}^I $\alpha \cdot \varphi = 3.00$ $\alpha_1 \leq 0.2$ $\alpha_2 = 0.05$

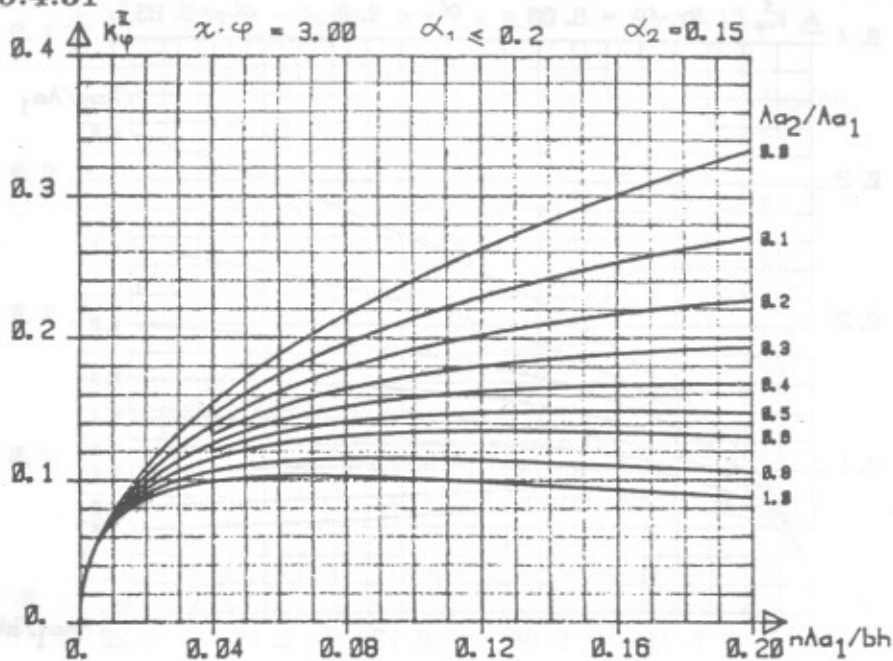

3.4.30

ΔK_{φ}^I $\alpha \cdot \varphi = 3.00$ $\alpha_1 \leq 0.2$ $\alpha_2 = 0.10$

3.4.31

3.4.32

